

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Míluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Milana Kamlacha, JUDr. Zdeňka Kühna a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce: **G. Ch.**, zastoupeného Mgr. Faridem Alizeyem, advokátem se sídlem Stodolní 7, Moravská Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 9. 2008, č. j. OAM-607/VL-07-08-2008, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 2. 2009, č. j. 64 Az 71/2008 - 27,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného usnesení krajského soudu, kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 9. 2008, č. j. OAM-607/VL-07-08-2008, o zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Krajský soud v napadeném usnesení uvedl, že žalobce v řízení o žalobě ani přes výzvu soudu (podle § 37 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní - dále jen „s. ř. s.“) neodstranil nedostatky svého podání (žaloby), neboť ani po výzvě a poučení soudu nevymezil žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů požaduje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Vzhledem k tomu, že se jednalo o takové vady, pro které nebylo možné v řízení pokračovat, krajský soud žalobu podle § 37 odst. 5 s. ř. s. odmítl.

Stěžovatel proti tomu v kasační stížnosti výslovně uvádí, že uplatňuje důvody obsažené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Nesouhlasí s tím, že mu krajský soud výzvu k odstranění vady žaloby zaslal v českém jazyce. Zdůrazňuje, že usnesení sice obdržel, ale vůbec mu nerozuměl, neboť je cizinec a český jazyk neovládá. Domnívá se, že mu soud měl zajistit překlad tohoto usnesení, neboť nebyl v řízení o žalobě zastoupen advokátem. Upozorňuje na to, že se jedná o základní právo, které vyplývá z Listiny základních práv a svobod a Ústavy České republiky. Dále stěžovatel namítá, že se žalovaný nevypořádal se všemi důvody, které pro udělení azylu uvedl, a porušil řadu v kasační stížnosti vyjmenovaných ustanovení zákona č. 500/2004 Sb., soudní řád. Správní rozhodnutí stěžovatel považuje za nepřezkoumatelné. Závěrem poukazuje na to, že v jeho případě jsou splněny důvody pro udělení azylu, případně doplňkové ochrany,

nebot' v Mongolsku nejsou dodržována lidská práva. Stěžovatel proto navrhuje usnesení krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření k věci uvedl, že považuje usnesení krajského soudu za zákonné a souhlasí s ním. Poukázal též na judikaturu Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu ve věci překládání soudních písemností do mateřského jazyka účastníků. Navrhl proto aby kasační stížnost byla zamítnuta.

Z obsahu spisu krajského soudu vyplývá, že stěžovatel dne 23. 9. 2008 podal ke Krajskému soudu v Ostravě žalobu proti shora označenému rozhodnutí žalovaného. Žaloba byla psána v mongolském jazyce. Krajský soud ustanovil pro toto řízení tlumočnicki z mongolského jazyka a uložil ji, aby žalobu přeložila. Z překladu vyplynulo, že se stěžovatel domáhal přezkumu předmětného rozhodnutí, neboť se domnívá, že nebyl důvod k zamítnutí jeho žádosti. Uvedl dále, že se účastnil dvou pohovorů, kde všechny důvody pro udělení azylu pravdivě vysvětlil. Dne 26. 9. 2008 podal doplnění žaloby, tentokrát psané v českém jazyce, kde vyjmenoval ustanovení správního řádu a zákona o azylu, která podle jeho názoru žalovaný porušil. Usnesením ze dne 16. 12. 2008 krajský soud v českém jazyce vyzval stěžovatele, aby ve lhůtě 15 dnů doplnil a upřesnil svoje podání ze dne 19. 9. 2008 a 24. 9. 2008 tak, že uvede žalobní body, z nichž bude patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadený výrok rozhodnutí za nezákonný nebo nicotný, dále jakých konkrétních pochybení se žalovaný ve vztahu k němu dopustil a konkrétní důkazy, které by správnost vydaného rozhodnutí zpochybnily. Současně poučil stěžovatele o následcích nevyhovění ve smyslu § 37 odst. 5 s. ř. s. Stěžovateli bylo usnesení doručeno dne 19. 1. 2009, aniž by na ně jakýmkoli způsobem zareagoval.

Nejprve se Nejvyšší správní soud zabýval přípustností kasační stížnosti a shledal, že námitky, jimiž stěžovatel brojí proti postupu žalovaného v řízení o azylu, jsou v daném řízení nepřipustné (§ 104 odst. 4 věta první s. ř. s.). Nesměřují totiž proti pravomocnému soudnímu rozhodnutí, neboť otázku udělení azylu či doplňkové ochrany ani otázku zákonnosti správního řízení krajský soud v dané věci vůbec nezkoumal. Nejedná se tak o důvody podle § 103 odst. 1 s. ř. s.

Pokud jde o námitku, že krajský soud pochybil, pokud stěžovateli nedoručil usnesení podle § 37 odst. 5 s. ř. s. v jeho mateřském jazyce, tak ta přípustná je. Nelze ji však podřadit pod důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., jak uvádí stěžovatel v kasační stížnosti, nýbrž se jedná o důvody spadající pod písm. e) citovaného ustanovení („nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu“).

Ve vztahu k této námitce se však musel Nejvyšší správní soud předně zabývat přijatelností kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s., tedy otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu zdejší soud pro stručnost odkazuje např. na svoje usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, dostupné na www.nssoud.cz.

Jak již uvádí ve svém vyjádření žalovaný, otázkou doručování soudních písemností žalobcům v jejich mateřském jazyce a ustanovování tlumočnicků se Nejvyšší správní soud zabýval již opakovaně (např. v rozsudku ze dne 31. 8. 2004, č. j. 4 Azs 261/2004 - 57, nebo ze dne 29. 7. 2004, č. j. 5 Azs 52/2004 - 45, publikován ve Sb. NSS pod č. 376/2004; z poslední doby lze uvést usnesení ze dne 25. 6. 2008, č. j. 2 Azs 44/2008 - 63, všechna rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz). Vždy však dospěl k závěru, že povinnost ustanovit tlumočnicka účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, vzniká soudu pouze tehdy, pokud účastník o to požádá

a pokud by pro jazykovou bariéru nemohl účinně obhajovat svá práva v řízení před soudem. Potřeba tlumočnicka musí být přitom zcela zjevná a sama vyjít v řízení najevo. V rozsudku ze dne 21. 7. 2005, č. j. 6 Azs 380/2004 - 29, www.nssoud.cz, Nejvyšší správní soud výslovně uvedl, že z postupu žalobce, jehož žaloba byla z části napsána v jiném než českém jazyce, a který na výzvu soudu k odstranění vad podání vůbec nereagoval, nelze dovodit, že žádá o ustanovení tlumočnicka k přeložení takové výzvy.

Rovněž rozhodovací praxe Ústavního soudu se staví pouze k nutnosti tlumočení při ústní komunikaci účastníka řízení neovládajícího český jazyk se soudem, přičemž iniciativa k uplatnění práva na tlumočnicka přísluší účastníku řízení, tedy že je na účastníku řízení, aby prohlásil, že jazyku, z něhož má být tlumočeno, nerozumí, či v něm není schopen mluvit (viz např. usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 558/04, III. ÚS 326/2000, IV. ÚS 394/01 nebo IV. ÚS 189/05). Také ve stanovisku svého pléna ze dne 25. 10. 2005, sp. zn. Pl.ÚS-st 20/05 (všechna rozhodnutí dostupná na <http://nalus.usoud.cz>) Ústavní soud uvedl, že „základní právo účastníka řízení na pomoc tlumočnicka ve smyslu čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod nelze rozšiřovat pomocí interpretace, resp. konkretizace čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod jako obecného ustanovení o spravedlivém řízení“. Dále zdůraznil, že „základní právo garantované čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod nedopadá na písemný styk soudu s účastníky řízení a naopak“. Tímto svým stanoviskem současně výslovně překonal svůj nálezný ze dne 8. 8. 2005, sp. zn. II. ÚS 186/05, kde druhý senát dospěl k názoru opačnému. V konkrétní rovině je tedy zřejmé že soud není povinen bez dalšího obeslat účastníky řízení, kteří dostatečně neovládají jednacím jazyk, výzvou k odstranění vad žaloby v jiném, než českém jazyce.

Nejvyšší správní soud rovněž považuje za vhodné poukázat na to, že krajský soud v dané věci obeslal stěžovatele výzvou k vyjádření se k procesnímu postupu v řízení (rozhodování bez nařízení ústního jednání) v jazyce mongolském (viz č. l. 20 spisu), následně však usnesení o odstranění vad podání zaslal toliko v jazyce českém. Tento postup krajského soudu nelze označit za správný, neboť byl nekonzistentní a pro stěžovatele nepochybně překvapivý. Jak již ale uvedl zdejší soud ve svém výše citovaném usnesení ze dne 25. 6. 2008, č. j. 2 Azs 44/2008 – 63, nejedná se o procesní pochybení takové intenzity, které by mohlo mít přesah do sféry hmotně právního postavení stěžovatele. Nejvyšší správní soud tento závěr opírá o zjištění, že sám stěžovatel na tuto výzvu žádným způsobem nereagoval, tedy nežádal od soudu vysvětlení, pomoc apod. Taková reakce by jistě byla na místě, pokud by stěžovatel (vědom si své spoluodpovědnosti za výsledek řízení, které svým návrhem vyvolal) výzvě skutečně neporozuměl a měl zájem být v řízení aktivní. Stěžovatel byl nicméně zcela nečinný po celou dobu soudního řízení; jeho jedinou aktivitou bylo podání žaloby a jejího doplnění na samém začátku řízení.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tak poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky podávané v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele a shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou.

O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 3, § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže byl návrh odmítnut.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. července 2009

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu